

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΤΟΥ ΠΑΠΑΔΙΑΜΑΝΤΗ (ΔΙΗΓΗΜΑ)

Ὁ οὐρανὸς ἔβρεχε διαρκῶς λεπτὸν νερόχιονον, ὁ γραΐγος ἀδιάκοπος ἐφύσα καὶ ἦτο ψῦχος καὶ χειμῶν τὰς παραμονὰς τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἔτους...

Ὁ κυρ-Ἀλέξανδρος εἶχε νηστεύσει ἀνελλιπῶς ὁλόκληρον τὸ Σαρανταήμερον καὶ εἶχεν ἐξομολογηθεῖ τὰ κρίματά του (παπα-Δημήτρη τὸ χέρι σου φιλῶ!). Καὶ ἀφοῦ ἐγκαίρως παρέδωκε τὸ χριστουγεννιάτικον διήγημά του εἰς τὴν «Ἀκρόπολιν» καὶ διέθεσεν ὁλόκληρον τὴν γλίσχρον ἀντιμισθίαν του πρὸς πληρωμὴν τοῦ ἐνοικίου καὶ τῶν ὀλίγων χρεῶν του, γέρων ἤδη κεκτηκῶς ὑπὸ τῶν ἐτῶν καὶ τῆς νηστείας, ἀποφεύγων πάντοτε τὴν πολυάσχολον τύρβην, ἀλλὰ φιλακόλουθος πιστός, ἔψαλεν, ὡς συνήθως, μὲ τὴν βραχνὴν καὶ σπασμένην φωνὴν του, πλήρη ὄμως ἐνθέου πάθους, ὡς δεξιὸς ψάλτης, εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ Προφήτου Ἐλισσαίου τὰς Μεγάλας ὼρας, σχεδὸν ἀπὸ στήθους, καὶ ὅτε ἐπανῆλθεν εἰς τὸ πτωχικὸν του δωμάτιον, δὲν εἶχεν ἀκόμη φέξει!

Ἦναψε τὸ κηρίον του καὶ τῇ βοήθειᾳ τοῦ κηρίου (καὶ τοῦ Κυρίου!) ἔβγαλε τὸ ὑπόδημά του τὸ ἀριστερόν, διότι τὸν ἠνώχλει ὁ κάλος, καὶ ἠμίκλιτος ἐπὶ τῆς πενιχρᾶς στρωμνῆς του, πολλὰ ῥεμβάζων καὶ οὐδὲν σκεπτόμενος, ἤκουε τὰς ὀρυγὰς τοῦ κραταιοῦ ἀνέμου καὶ τοὺς κρότους τῆς βροχῆς καὶ ἔβλεπε νοερῶς τὸν πορφυροῦν πόντον νὰ ρήγνυται εἰς τοὺς σκληροὺς αἰχμηροὺς βράχους τοῦ νεφελοσκεποῦς καὶ χιονοστεφάνου Ἰθῶ.

Ἐκρύωνεν. Ἀλλὰ τὸ καφενεῖον τοῦ κυρ-Γιάννη τοῦ Ἀγκιστριώτη ἦτο κλειστόν. Ἀλλὰ καὶ ὀβολὸν δὲν εἶχε νὰ παραγγείλει:

- **Πάτερ Ἀβραάμ, πέμψον Λάζαρον!** (ἓνα ποτηράκι ρακὴ ἢ ρώμι).

Ἐκείνην τὴν χρονιὰν τὰ Χριστοῦγεννα ἔπεσαν Παρασκευὴν. Τόσον τὸ καλύτερον. Θὰ νηστεύσει καὶ πάλιν, ὡς τὸ εἶχε τάμα νὰ νηστεύει διὰ βίου κάθε Παρασκευὴν διὰ νὰ ἐξαγισθεῖ ὁ ἁμαρτωλὸς δοῦλος τοῦ Θεοῦ ἀπὸ τὸ μέγα κρίμα τῆς νεότητός του, ποῦ εἶδε τυχαίως ἀπὸ τὴν κλειδαρότρυπαν τὴν νεαράν του ἐξαδέλφην νὰ γδύνεται.

Ἔκαμε τὸν σταυρόν του κι ἐσκεπάσθη μὲ τὴν διάτρητον βατανίαν του, ὅπως ἦτο ντυμένος καὶ μὲ τὰ ὑποδήματα - πλὴν τοῦ ἀριστεροῦ.

Καὶ τότε εὐρέθη εἰς τὴν προσφιλήν του νῆσον τῶν παιδικῶν του χρόνων μὲ τὰ ρόδινα ἄκρογιάλια, τὰς ἀλκονίδας ἡμέρας, τὰς χλοῖζούσας πλαγιάς, μὲ τὰ κρίταμα, τὴν κάππαριν καὶ τὰς ἀρμυρήθρας τῶν παραθαλασσίων βράχων καὶ μὲ τοὺς ἀπλοὺς παλαιοὺς ἀνθρώπους, θαλασσοδαρμένους ἢ ναυαγούς, ζωντανούς καὶ κεκοιμημένους.

Καὶ ἦλθεν ὁ Χριστὸς μετὰ τὸ τεθλιμμένον πρόσωπον, ἡ Παναγία ἡ Γλυκοφιλοῦσα μετὰ τὸ λευκὸν καὶ ἔνθεον Βρέφος τῆς, ὁ Ἅγιος Στυλιανός, ὁ φίλος καὶ φρουρὸς τῶν νηπίων, ἡ Ἁγία Βαρβάρα καὶ ἡ Ἁγία Κυριακὴ μετὰ τοὺς σταυροὺς καὶ τοὺς κλάδους τῶν φοινίκων εἰς τὰς χεῖρας, ὁ ὁσιος Ἀντώνιος καὶ Εὐθύμιος καὶ Σάββας μετὰ τὰς γενειάδας καὶ τὰ κομποσχοῖνια τῶν· καὶ ἦλθε καὶ ὁ ὁσιος Μωϋσῆς ὁ Αἰθίοψ, «ἄνθρωπος τὴν ὄψιν καὶ θεὸς τὴν καρδίαν», ἡ Ἁγία Ἀναστασία ἡ Φαρμακολύτρια κρατοῦσα εἰς τὰς χεῖρας τὸ μικρὸν τῆς ληκύθιον, τὸ περιέχον τὰ λυτήρια ὄλων τῶν μαγγανειῶν καὶ ἐπωδῶν, ὁ Ἅγιος Ἐλευθέριος, ἡ Ἁγία Μαρίνα καὶ εἶτα ὁ Ἅγιος Γεώργιος καὶ ὁ Ἅγιος Δημήτριος μετὰ τὰ χαντζαριά τῶν, μετὰ τὰς ἀσπίδας καὶ τοὺς θώρακὰς τῶν - ὀλόκληρον τὸ Τέμπλον τοῦ παρεκκλησίου τῆς Παναγίας τῆς Γλυκοφιλοῦσης ἐκεῖ ἐπάνω εἰς τὸν βράχον τὸν μαστιζόμενον ἀπὸ θυέλλας καὶ λαίλαπας καὶ λικνιζόμενον ἀπὸ τὸ πολυτάραχον καὶ πολυρροιβδον κύμα...

Φέγγος ἑαρινὸν καὶ θαλπωρὴ διεχύθησαν ἐντὸς τοῦ ὑγροῦ δωματίου καὶ ὁ κυρ-Ἀλέξανδρος λησμονήσας τὸν κάλον τοῦ ἀνεσηκώθη νὰ φορέσει καὶ τὸ ἀριστερὸν τοῦ ὑπόδημα διὰ ν' ἀσπασθεῖ εὐλαβῶς τοὺς πόδας τοῦ Χριστοῦ, τῆς Παναγίας καὶ τῶν ἁγίων.

Ἄλλ' ἡ ὄπασια ἐξηφανίσθη καὶ ἰδοὺ εὐρέθη εἰς τὸν Ἄη-Γιάννην τὸν Κρυφόν, ποὺ ἐγιάτρευε τοὺς κρυφοὺς πόνους καὶ ἐδέχετο τὴν ἐξαγόρευσιν τῶν κρυφῶν ἁμαρτιῶν. Πλήθος πιστῶν εἶχεν ἀνέλθει ἀπὸ τὴν πολίχνην, ζωντανοὶ καὶ συγχωρεμένοι, νὰ παρακολουθήσουν τὴν Λειτουργίαν, τὴν ὁποία ἐτέλει ὁ παπα-Μπεφάνης βοηθούμενος ἀπὸ τὸν μπάρμπ' Ἀναγνώστην τὸν Παρθένην.

Κατὰ περίεργον ἀνπινομίαν τῶν στοιχείων, ἦτο καλοκαίρι κι ἡ Λειτουργία εἶχε τελειώσει καὶ ἦτον δὲν ἦτον τρίτη πρωΐνή, ὅτε ἡ ἀμφιλύκη ἤρχισε νὰ ῥοδίζει εἰς τὸν ἀντικρυνὸν ζυγὸν τοῦ βουνοῦ.

Ὅλοι γείτονες, λάλοι καὶ φωνασκοί, ἐκάθηντο κατὰ γῆς πῆριξ ἐστρωμένης καθαρᾶς ὀθόνης. Τέσσερ' ἄρνιά, τρία πρόβατα, δύο κατσίκια, ἀστακοουρές, κεφαλόπουλα καπνιστὰ τῆς λίμνης, αὐγοτάραχον καὶ ἐγγέλεις ἀλατισμένοι, πίπτες, κουραμπιέδες, μπακλαβάδες, πορτοκάλια καὶ μῆλα - ὅλα τὰ καλούδια, προϊόντα τῆς μικρῆς καὶ ὠραίας νήσου, περιέμενον τοὺς συνδαιτυμόνας.

- **Καλῶς ὤρισες κυρ-Ἀλέξαντρε, κάτσε κ' ἡ ἀφεντιά σου**, τοῦ εἶπεν ἡ Θεία ἡ Ἀμέρσα.

Ἀλλὰ τί βλέπει γύρω του; Ὅλους τους ἥρωας καὶ τὰς ἡρωίδας τῶν Χριστουγεννιάτικων διηγημάτων του. Ἐκεῖ ἦτον ἡ Θεία-Ἀχτίτσα, φοροῦσα καινούργη μανδήλαν καὶ νέα πέδιλα, ἐπιδεικνύουσα μετ' εὐγνωμοσύνης τὸ συνάλλαγμα τῶν δέκα λιρῶν, τὸ ὅποϊον μόλις ἔλαβε ἀπὸ τὸν ξενητευμένον εἰς τὴν Ἀμερικὴν υἱὸν τῆς. Δίπλα τῆς ἐκάθητο κι ὁ Γιάννης ὁ Παλούκας, ὁ προσπονηθεὶς τὸν Καλλικάντζαρον τὴν Παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων καὶ ληστεύσας τὸν Ἄγγελῆν, τὸν Νάσον, τὸν Τάσον - ὅλα τὰ παιδιά τὰ ὁποῖα κατήρχοντο ἀπὸ τὴν Ἐπᾶνω ἐνορίαν, ἀφοῦ εἶχαν ψάλει τὰ Κάλανδα. Ἐσηκώθη καὶ παρέδωσεν εἰς τὸν κυρ-Ἀλέξανδρον τὰς κλεμμένας πεντάραις -δὲν εἶχε πῶς νὰ μεθύσῃ καὶ ἐορτάσῃ τὰ Χριστούγεννα ἐκείνην τὴν χρονίαν (συχωρεμένος ἄς εἶναι!).

Ἴδου κι ὁ Μπαρμπ' Ἀλέξης, ὁ Καλοσκαιρῆς, ποὺ δὲν εἶχεν ἀνάγκην τοῦ πορθμείου τοῦ Χάροντος διὰ νὰ πηδῆσῃ εἰς τὸν ἄλλον κόσμον· εἶχε τὸ ἰδικόν του, ὑπόσαθρον πλοῖάριον, αὐτόχρομα

σκυλοπνίχτην. Μαζί του ήτον κι ο σύντροφός του ο Γιάννης ο Πανταρώτας ο ναυτολογημένος ως Ίωαννίδης και διατελών έν διαρκεί άπουσία κατά τας ώρας τής έργασίας.

- **Νά φροντίσης**, τού είπεν ο Πανταρώτας, **νά πάρω τήν σύνταξή μου!**

Και λησμονών τήν ιερότητα τής στιγμής έμούντζωσε τò κενόν συνοδεύων τήν άσεμνον χειρονομίαν με τήν άσεμνοτέραν βλασφημίαν:

- **Όρσε, κουβέρνο!**

Έκει ήτον κι ο Μπαρμπα-Διόμας, εύτυχής διότι έγλύτωσεν άπό τò ναυάγιον και έρρόφησεν άπνευστι έπί τού διασώσαντος αύτòν τρεχαντηρίου όλόκληρον φιάλην πλήρη ήδυγεύστου μαύρου οίνου δια νά συνέλθει - ώ πενιχρά, άλλ' υπερτάτη εύτυχία τού πτωχοϋ!

Άλλ' ίδου έτρεξε νά τού σφίξη τήν χείρα και ο βοσκòς ο Στάθ'ς τού Μπόζα, τού όποίου δύο αίγες είχον βραχωθή είς τòn κρημνòν υπεράνω της άβύσσου, όπου έχαιεν ο πόντος και ήτο άδύνατον νά σωθοϋν, αν δέν τòn κατεβιβαζαν δια σχοιτίου είς τòn βράχον με κίνδυνον τής ζωής του.

- **Τήν Ψαρή τήν έχω τάξει άσημένια στην Παναγιά. Τη Στέρφα (τήν άλλην αίγα) θα τήν σφάξω για σένα, νά τήν φάμε.**

Και ή Άσημίνα τού μαστρο-Στεφανή τού βαρελά, με τας τέσσαρας κακοτυχημένες θυγατέρας, τή Ροδαυγή, τήν Έλένη, τή Μαργαρώ και τήν Άφέντρα, ή Άσημίνα, που τήν μίαν ήμέραν έώρτασε τούς γάμους τής Άφέντρας με τòn Γρηγόρη τής Μονεβασάς και τήν άλλην ήμέραν επένθησεν τòn θάνατον τού υιοϋ της τού Θανάση.

Τέλος, ώ! τής έκπλήξεως, ένεφανίσθη και ο έτερος έαυτός του, ο Άλέξανδρος Παπαδημούλης, ο πτωχαλαζών, ο άσχολούμενος είς έργα μη κοινώς παραδεδεγμένης χρησιμότητας!

Ο κυρ-Αλέξανδρος ήσθάνθη τύψεις, ὅτι ἔπλασεν ὄλους αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους τοῦ λαοῦ
τόσον δυστυχεῖς καὶ ταπεινοὺς ἢ τόσον ἀμαρτωλοὺς (οὐδεὶς ἀναμάρτητος!) καὶ τὸν ἑαυτὸν του
τόσον ἐπηρμένον!...

Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην τὸν διέκοψεν ἡ ὀκταόκαδος τσότρα, ἡ περιφερομένη ἀπὸ χειρὸς εἰς
χεῖρα. Δὲν ἐπρόλαβε νὰ τὴν ἐναγκαλισθῇ καὶ ἤχησαν τὰ λαλούμενα (βιολιτζῆδες ντόπιοι καὶ
τουρκόγυφτοι μὲ κλαρινέτα) καὶ ... ἐξύπνησεν.

Ποτὲ ὁ κοσμοκαλόγηρος κυρ-Αλέξανδρος δὲν ἐξύπνησε τόσον χορτάτος, ὅσον ἐκείνην τὴν ἀγίαν
ἡμέραν, ὁ νῆστις τοῦ Σαρανταημέρου καὶ ὁ νῆστις ὅλης τῆς ζωῆς του! - ζῶν νὰ ἔχει!

Merry Christmas

Το συγκεκριμένο κείμενο παρουσιάζει ως ἥρωα τὸν ἴδιο τὸν Αλέξανδρο Παπαδιαμάντη (κυρ
Αλέξανδρος).

του ΚΩΣΤΑ ΒΑΡΝΑΛΗ

Πηγή Υλικού: "Πεζός Λόγος", Εκδόσεις Κέδρος